

ВИСНОВОК

наукового консультанта - доктора медичних наук, професора, завідувачки лабораторії гігієни харчування та безпечності харчових продуктів Гуліч Марії Павлівни про роботу докторантки Петренко Олени Дмитрівни у процесі підготовки дисертації на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук «Наукове обґрунтування концептуальних основ системи профілактики аліментарно-залежних захворювань у дітей та молоді» за спеціальністю 14.02.01 - гігієна та професійна патологія, виконання індивідуального плану роботи докторанта

Петренко Олена Дмитрівна, 1981 року народження, закінчила Національний медичний університет імені О.О. Богомольця за спеціальністю «медико-профілактична справа», отримавши кваліфікацію лікаря. У 2011 році Петренко О.Д. захистила кандидатську дисертацію на тему «Гігієнічні аспекти йододефіцитних захворювань у регіоні легкої йодної нестачі». В 2022 зарахована до докторантури (протокол № 4 від 2022 р.). Тему дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук «Наукове обґрунтування концептуальних основ системи профілактики аліментарно-залежних захворювань у дітей та молоді» затверджено також в 2022 році.

Дисертація виконувалась в лабораторії гігієни харчування та безпечності харчових продуктів (зав. лаб.: д.мед.н., проф. Гуліч М.П.) ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України». Під час її виконання дисертанткою проведено оригінальне наукове дослідження, отримано нові результати, що забезпечують вирішення важливої проблеми громадського здоров'я, а саме профілактики аліментарно-залежних захворювань у дітей та молоді. Завдяки всебічному аналізу факторів, що впливають на розвиток цих захворювань, було розроблено практичні рекомендації щодо покращення харчування в навчальних закладах, а також

запропоновано нові методи корекції харчової поведінки, які здатні значно знизити захворюваність серед молоді. Ці результати мають важливе значення для розробки ефективних профілактичних заходів та покращення здоров'я дітей в Україні.

Авторкою самостійно написано всі розділи дисертації, зроблено систематизацію, інтерпретацію, аналіз та узагальнення результатів, сформульовано висновки та практичні рекомендації, підготовлено виступи на наукових форумах, опубліковано наукові роботи, самостійно оформлено дисертаційну роботу.

Петренко О.Д. має високий рівень теоретичної підготовки, володіє необхідними професійними вміннями, постійно працює над своїм професійним вдосконаленням. Має здібності до науково-дослідної роботи. Є членом Вченої ради. Приймала участь в роботі наукових форумів і конференцій в Україні та за кордоном.

Дослідження Петренко О.Д. присвячене актуальній проблемі – профілактиці аліментарно-залежних захворювань у дітей та молоді. В умовах сучасних викликів, коли стан здоров'я населення продовжує погіршуватися, значення цієї теми стає все більш вагомим. Як вітчизняні, так і міжнародні дослідження у сфері громадського здоров'я вказують на стрімке зростання захворюваності на аліментарно-залежні хвороби серед дітей та молоді. Враховуючи поширеність цих захворювань і їхній негативний вплив на здоров'я майбутніх поколінь, розробка ефективних підходів до профілактики та корекції харчової поведінки є надзвичайно важливою. Дослідження таких захворювань має велике значення для створення рішень, які допоможуть зменшити їхню поширеність, покращити якість життя та підтримати здоров'я населення. Впровадження відповідних заходів здатне значно поліпшити стан здоров'я дітей в Україні, знизити навантаження на систему охорони здоров'я та забезпечити стійкий розвиток суспільства. Це підкреслює важливість та своєчасність проведення досліджень, спрямованих на впровадження найкращих світових

практик у сфері профілактики та лікування аліментарно-залежних захворювань серед дітей та молоді.

Дисертаційна робота Петренко О.Д. «Наукове обґрунтування концептуальних основ системи профілактики аліментарно-залежних захворювань у дітей та молоді» виконана з дотриманням існуючих біоетичних норм та стандартів щодо проведення наукових досліджень. Відповідні висновки Комітету з медичної етики були отримані на дослідження, які лягли в основу цієї роботи, оскільки вони проводилися в рамках наукових програм ДУ «ІГЗ НАМНУ».

Дисертанткою доповнено існуючі дані щодо організації та впровадження соціально-профілактичних заходів для харчування дітей та молоді, проведено аналітичний огляд наукових джерел, що підтвердило актуальність обраної проблематики для України. Проведено дослідження епідеміологічної ситуації щодо загальної захворюваності, захворюваності на залізодефіцитні анемії, хвороби ендокринної системи та органів травлення в Україні за період з 2000 по 2017 роки. На основі аналізу статистичних даних проведено ретроспективну оцінку рівнів споживання харчових продуктів населенням. Оцінено ефективність наявних профілактичних заходів, включаючи освітні програми та законодавчі ініціативи, що дозволило виявити області для подальшого вдосконалення. Вивчено харчові звички та харчову поведінку дітей віком 6-18 років, а також проаналізовано експертні твердження та висновки батьків щодо впровадження змін у шкільному харчуванні. На основі отриманих даних взято участь у створенні нормативної, методичної та технічної документації, яка стала основою для вдосконалення профілактики аліментарно-залежних захворювань серед дітей та молоді в Україні.

Результати аналітичних, натурних досліджень та їх теоретичного узагальнення використано у розробці ряду нормативно-правових документів та впроваджено у практику Центрів контролю та профілактики хвороб МОЗ України, а також у систему освіти навчальних закладів різного рівня (заклади

загальної середньої освіти, заклади вищої освіти). До найбільш значущих нормативно-методичних та правових документів відносяться:

1. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі(затверджено Указом Президента України від 25.05.2020 № 195/2020)

2. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти (затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205)

3. Норми та Порядок організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305)

4. Технологічні карти для страв, призначених для організації шкільного харчування (висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи від 20.09.2021 № 169/8)

5. Примірне чотиритижневе сезонне меню, рекомендоване для організації триразового харчування дітей віком від 1 до 6(7) років в закладах освіти та інших організованих дитячих колективах (на осінній та зимовий періоди) (затверджено Наказами МОЗ України від 05.11.2021 № 2441 та 03.02.2022 № 215)

6. Алгоритм впровадження здоров'язберігаючих освітніх технологій в навчальний процес вищих навчальних закладів

7. Методичні рекомендації щодо організації безглютенового харчування в закладах освіти (проект)

8. Навчальний курс щодо навиків правильного харчування (в освітній процес загальноосвітніх навчальних закладів)

Окрім цього, у співавторстві з фахівцями інших організацій та наукових закладів розроблено:

1. Збірник рецептур страв, кулінарних виробів і напоїв (технологічних карт) для харчування дітей шкільного віку. Для закладів освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку та закладів сфери

соціального захисту. Київ: Київський Національний торговельно-економічний університет; 2021. 672 с.

2. Збірник рецептур страв для харчування дітей в закладах освіти, дитячих закладах оздоровлення та відпочинку та закладах соціального захисту. Київ: GFA Consulting Group; 2024. 882 с.

Результати досліджень впроваджено у навчальний процес кафедр: Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця; Київського торговельно-економічного університету, що підтверджено відповідними актами впровадження.

Всього за темою дисертації опубліковано 62 наукові праці, у тому числі 22 наукових праць у наукометричних та фахових виданнях, з яких іноземних – 3, Scopus та Web of Science – 4, колективні монографії – 3, із них 1 в інших державах (Чехія), а також 37 тез доповідей у матеріалах з'їздів і конференцій, написаних одноосібно та у співавторстві, видано 2 інформаційні листи, 1 методичні рекомендації, 3 збірники рецептур та технологічних карт страв та напоїв, призначених для організованого харчування дітей, 1 свідоцтво на раціоналізаторську пропозицію, 1 свідоцтво на винахід.

Дисертантка доповіла основні положення роботи в Україні та за кордоном на таких наукових фахових форумах, як: Київська конференція з аналітичної хімії, науково-практична конференція (Київ, 2015); Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України (одинадцяті марзєєвські читання); науково-практична конференція (Івано-Франківськ, 2015); Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України, науково-практична конференція (Київ, 2018); Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України, науково-практична конференція (Київ, 2019); Здоров'я, харчування, довголіття, науково-практична конференція (Київ, 2021); Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України, науково-практична конференція (Київ, 2021); Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України, науково-практична конференція (Київ, 2022); Здорове харчування від дитинства до

довголіття: стан та перспективи, науково-практична конференція (Київ, 2022); Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини, науково-практична конференція (Київ, 2023); Здорове харчування від дитинства до довголіття: стан та перспективи, науково-практична конференція (Київ, 2023); Актуальні питання громадського здоров'я та екологічної безпеки України, науково-практична конференція (Київ, 2023); European Nutrition Conference, міжнародна конференція (Базель, Швейцарія, 2023); Вода і здоров'я людини, науково-практична конференція (Ужгород, 2013); Хімічна безпека: проблеми і рішення. Наукові і практичні аспекти вирішення проблем хімічної безпеки, міжнародна конференція (Севастополь, 2013); Сучасні тенденції розвитку медичної науки та медичної практики, науково-практична конференція (Львів, 2014).

Докторантка Петренко О.Д. завершила наукову програму повністю, успішно виконала індивідуальний план роботи докторанта. Вона особисто виконала дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.01 - гігієна та професійна патологія, що містить наукові положення та нові науково обгрунтовані результати, котрі мають істотне значення в галузі охорони здоров'я. Має необхідну кількість друкованих праць за темою дисертації.

На завершення хочу підкреслити, що Петренко О.Д. зарекомендувала себе як висококваліфікований науковець з глибокими знаннями у своїй галузі. Вона відзначається аналітичним складом розуму, що дозволяє їй ефективно вирішувати складні наукові завдання та знаходити оптимальні рішення у процесі досліджень. Олена Дмитрівна має великий досвід у проведенні наукових досліджень, що підтверджується її багаторічною працею над різноманітними науковими проектами.

Її професійна діяльність завжди відзначається високою якістю, ретельністю та відповідальністю. Вона вміє чітко формулювати наукові гіпотези, систематизувати отримані результати та об'єктивно оцінювати їхню

значимість. Завдяки цьому її дослідження мають вагомий вплив на розвиток науки і привертають увагу наукової спільноти.

Вважаю, що з урахуванням успішного виконання Петренко О.Д. наукової програми, індивідуального плану наукової роботи, дисертації, вона заслуговує на присудження наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.01 – «гігієна та професійна патологія».

Дисертація Петренко Олени Дмитрівни «Наукове обґрунтування концептуальних основ системи профілактики аліментарно-залежних захворювань у дітей та молоді» має наукову новизну, теоретичне та практичне значення та повністю відповідає вимогам пп. 7 та 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197.

Науковий консультант
Зав. лабораторії гігієни харчування та
безпеки харчових продуктів ДУ
«Інститут громадського здоров'я ім.
О.М. Марзєєва НАМН України»
д.мед.н., проф.

Гуліч М. П.

07.08.2024 р.